

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เพราะมนุษย์ใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้จากสื่อที่เป็นลายลักษณ์อักษร ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ ตำรา บทความ วารสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆรวมทั้งการใช้คอมพิวเตอร์ ความรู้ที่ได้จากการอ่านจะช่วยพัฒนาปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

เกรย์ และริส (Gray & Reese, 1957 : 9) กล่าวถึงคุณค่าของการอ่านว่า บุคคลสามารถค้นพบสิ่งที่ตนเองต้องการทราบ เพิ่มประสบการณ์ที่ไม่ได้ประสบด้วยตนเอง และเข้าไปสู่ชีวิตของบุคคลอื่นได้ด้วย การอ่าน ในทำนองเดียวกัน เดอเบอร์ และดอลล์แมนน์ (Deboer & Dollman, 1974 : 3 - 4) กล่าวว่า การอ่านคือกล้องส่องทางไกล เพราะสามารถทำให้สามารถมองเห็นดวงดาวที่อยู่ห่างไกลได้ การอ่านคือกล้องจุลทรรศน์ เพราะสามารถทำให้มองเห็นสิ่งที่เล็กไปกว่าโครโมโซมและอะตอมได้ การอ่านคือฟิล์มที่ฉายภาพแบบกว้างที่ไม่มีที่สิ้นสุด โดยเฉพาะได้แสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ของมนุษย์ การอ่านเป็นตัวบอกเวลาที่สามารถย้อนเรื่องราวในอดีตและเปิดทางไปสู่อนาคตได้

ปัจจุบันกิจกรรมการอ่านเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันตลอดเวลาและนับวันจะทวีความสำคัญมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เทคโนโลยีต่างๆ โดยเฉพาะในยุคข้อมูลข่าวสาร ที่ทำให้คนต้องขวนขวายกระตือรือร้น เพื่อให้เป็นคนทันโลกทันเหตุการณ์ โดยอาศัยการอ่านเป็นเครื่องมือ การอ่านเป็นวิธีการที่สำคัญในการแสวงหาความรู้และให้ประโยชน์แก่คนทุกอาชีพ ทุกเพศ และทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยของผู้ที่กำลังศึกษาเล่าเรียน การอ่านเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่ใช้สำหรับการเรียน ผลการเรียนวิชาต่างๆขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่าน กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีทักษะในการอ่านสูงก็ย่อมจะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาอื่นๆ สูงตาม ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรษ์ (2536 : 136) ที่สรุปว่า ทักษะการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญ เพราะใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาสรรพวิทยาการต่างๆ หากนักเรียนมีทักษะพื้นฐานการอ่านดีแล้วก็ย่อมส่งผลให้การเรียนวิชาอื่นๆ บังเกิดผลตามด้วย

ประเทิน มหาจันทร์ (2530 : 8) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งของนักเรียน เพราะเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และความสำเร็จในการเรียน เพราะฉะนั้นนักเรียนจึงควรได้รับการฝึกทักษะอย่างถูกต้อง เป็นระบบ นักเรียนนักศึกษาควรที่จะต้องฝึกฝน การอ่านอย่างสม่ำเสมอมากกว่าบุคคลอื่น เพราะความสามารถในการอ่านที่ดีหรือไม่ดี มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นอกจากนี้ เกรย์ และรีส (Gray & Reese, 1957 : 9 - 10) ได้กล่าวว่าในสังคมประชาธิปไตยประชาชนจะรู้เรื่องราวต่างๆและปัญหาเกี่ยวกับตนเองด้วยการอ่าน การอ่านนั้นดีกว่าการฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์ เพราะมีโอกาสอ่านซ้ำได้ถ้าไม่เข้าใจ และสิ่งที่สำคัญคือสามารถใช้วิจารณญาณในการอ่านได้ เรื่องของวิจารณญาณในการอ่านนั้นนับว่ามีความจำเป็นที่จะต้องใช้ในการพิจารณาเรื่องราวข่าวสารที่อ่าน สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 74) ได้กล่าวถึงวิจารณญาณในการอ่านไว้ว่าวิจารณญาณในการอ่านนั้นเป็นเรื่องสำคัญ เพราะในปัจจุบันมีการโฆษณาอยู่รอบตัว ถ้าผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจให้ลึกซึ้งถึงความมุ่งหมายของผู้เขียนแล้ว ย่อมจะต้องเป็นเหยื่อของการโฆษณาเหล่านั้นได้ง่าย นอกจากนี้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง มิใช่เพียงรับทราบตามคำบอกเล่าของผู้เขียนที่ตรงตามตัวอักษรเท่านั้น ผู้อ่านจะนำเอาความคิดของผู้เขียนประสมกับความคิดเห็นของตน ทำให้เกิดความคิดใหม่แล้วนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน

บันลือ พุกกะวัน (2522 : 147) ได้กล่าวถึงลักษณะการอ่านหนังสือของเด็กสรุปได้ว่าเมื่อเด็กอ่านหนังสือที่เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยความเข้าใจ ก็จะเกิดอารมณ์คล้อยตามเรื่องราวหรือเหตุการณ์จากการอ่านได้ง่าย หนังสือจึงมีอิทธิพลสำคัญที่จะแฝงทัศนคติ ความคิดทั้งในด้านดีและไม่ดี อีกประการหนึ่งเด็กอาจจะได้อ่านสิ่งพิมพ์และหนังสือหลายประเภทตามลำพัง ดังนั้นการฝึกให้เด็กอ่านอย่างพินิจหรือมีวิจารณญาณในการอ่านย่อมมีความสำคัญต่อเด็กที่จะเลือกซึ่งนำหน้าคิดว่าอะไรที่ควรเชื่อได้ เป็นความรู้เป็นแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง มีเหตุผลสนับสนุน สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ อะไรที่เชื่อถือไม่ได้ ไม่เป็นประโยชน์ ควรขัดแย้ง

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) กลุ่มทักษะภาษาไทยได้กำหนดให้ฝึกอ่านทั้งการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 หลักสูตรเน้นให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน โดยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ไว้ คือ มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการอ่าน มีทักษะในการอ่านในใจและอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง คล่องแคล่วรวดเร็ว สามารถจับใจความสำคัญ คิดเชิงวิจารณ์ และวิเคราะห์ใจความสำคัญ เข้าใจความสัมพันธ์ในเรื่อง ร้อยละเอียด สามารถขยาย

ความรู้จากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความรู้สึกและอารมณ์ของบุคคลในเรื่องที่อ่าน เข้าใจจุดประสงค์และเจตคติของผู้เขียน เกิดความคิดต่างๆ จากเรื่องที่อ่านและวิจารณ์เรื่องที่อ่านได้ ในคู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)ระบุความมุ่งหวังในการใช้ภาษาว่า ให้ผู้เรียนมีความคิดและวิจารณ์งานในการใช้ภาษา

ถึงแม้ว่าหลักสูตรได้กำหนดไว้ชัดเจนเช่นนั้น และการจัดการเรียนการสอนจะให้ความสำคัญกับการอ่านมาก แต่ความสามารถในการอ่านของนักเรียนยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ เพราะเมื่อดูจากการประเมินคุณภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทักษะภาษาไทยในระดับประเทศ ปีการศึกษา 2533 – 2536 พบว่า สมรรถภาพการอ่านมีผลประเมินค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับคะแนนเต็ม 10 ได้เท่ากับ 6.88, 6.76, 6.14 และ 6.45 ตามลำดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ) และจากรายงานการศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ใน ป. 02 ที่นักเรียนไม่ผ่าน ปีการศึกษา 2541 ของสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าวิชาภาษาไทยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่นักเรียนไม่ผ่านเป็นอันดับที่ 1 คือ จุดประสงค์ข้อที่ 12 วิเคราะห์ความสำคัญความสัมพันธ์ของประเด็นต่างๆ ในข้อความและเรื่องที่อ่าน คิดเป็นร้อยละ 3.37 ลำดับที่ 2 คือ จุดประสงค์ข้อที่ 20 เขียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ วิจารณ์ และเขียนแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดเป็นร้อยละ 3.01 (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2541 : 55 - 57) และจากผลการวิจัยประเมินคุณภาพ – ประสิทธิภาพทางการศึกษา เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2542 ในวิชาภาษาไทยพบว่า สมรรถภาพที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ความเข้าใจในการอ่าน คือมีร้อยละ 62.70 และมีจำนวนร้อยละนักเรียนน่าพอใจเพียง 4.20 เมื่อพิจารณาสมรรถภาพนี้แล้วพบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจเท่าที่ควร (สำนักงานการศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2542 : 96)

จากการวิจัยการอ่านของคนไทย พบว่าคนไทยอ่านหนังสือโดยเฉลี่ย 6 บรรทัดต่อปี ซึ่งแสดงว่าสังคมไทยขาดนิสัยรักการอ่านและไม่อ่านก็จะไม่ชอบการจดบันทึกด้วย (ประพัฒน์พงษ์ เสนาฤทธิ์, 2544 :12)

ปัญหาในการอ่าน อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากองค์ประกอบต่างๆ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียน เช่น สภาพครอบครัว สภาพแวดล้อมทางโรงเรียน สภาพตัวนักเรียน ตลอดจนครูผู้สอน การจัดสภาพการเรียนการสอน กลวิธีการเรียน การได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนของครู เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และจากสภาพการสอนอ่านในปัจจุบัน พบว่ายังมีปัญหาอยู่มาก ปัญหาการอ่านยัง

สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ ศุภวรรณ เล็กวิไล (2526 : 3) พบว่า ครูยังเน้นการสอนให้เด็กจำมิได้ให้ความสำคัญสำหรับการฝึกให้เด็กคิดเท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหาในการเรียนการสอน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเปลี่ยนวิธีการสอนอ่าน โดยมุ่งให้อ่านเป็น คิดเป็น มากกว่าอ่านออก เพราะในปัจจุบันวิทยาการเจริญก้าวหน้า ระบบสื่อสารมวลชน เข้ามามีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ การเผยแพร่ข่าวสารต่างๆ เป็นไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการโฆษณาชวนเชื่อซึ่งมีอยู่มาก การโฆษณาเหล่านี้ถ้าผู้อ่านไม่ใช้ความคิดพิจารณาอย่างรอบคอบ อาจตกเป็นเหยื่อหรือเครื่องมือได้ โดยง่ายอันจะเป็นผลเสียมาสู่ตนเองและประเทศชาติได้ ดังนั้นการฝึกให้เด็กอ่านเพื่อความเข้าใจจึงไม่เพียงพอ จำเป็นต้องให้รู้จักคิดหาเหตุผลควบคู่กับการอ่านด้วยทุกครั้ง

ประเทิน มหาจันทร์ (2530 : 228) ได้กล่าวว่า ทักษะในการอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ (Critical Reading) มิได้เป็นสิ่งที่พัฒนาขึ้นเองในเด็ก หากเกิดจากการฝึกอบรมของครูเป็นสำคัญ โดยครูจะต้องเป็นผู้มีนิสัยในการอ่าน และคิดอย่างพินิจพิเคราะห์ และตระหนักอยู่เสมอว่าทักษะการอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์เป็นสิ่งที่ปลูกฝังได้ยาก ต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอ โดยครูเป็นผู้จัดแบบฝึกหัดและกิจกรรมที่เหมาะสม ครูจะต้องสร้างประสบการณ์และพื้นฐานสำหรับการอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ให้แก่เด็ก

จากข้อมูลและสภาพปัญหาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพยายามหาแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาสภาพการเรียนการสอนอ่าน คือ ครูควรปรับปรุงวิธีสอน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการพัฒนาการอ่าน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่ร่วมกิจกรรมการเรียน และช่วยเพิ่มความสามารถในการอ่านของนักเรียน อนงค์ศิริ วิชาลัย (2535 : 64) ได้สรุปว่า การที่ครูเข้าใจวิธีการสอนอ่านและทราบปัญหาที่แท้จริงของการอ่าน จะช่วยให้ครูสามารถนำวิธีการสอนมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ซึ่งวิธีแก้ไขเรื่องการอ่านนั้นสิ่งสำคัญที่ต้องการแก้ไขคือ วิธีการสอนของครู ครูต้องมีเทคนิควิธีการที่หลากหลาย และรู้จักเลือกใช้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนของครูควรตอบสนองต่อการพัฒนาความสามารถในด้านต่างๆ ให้แก่นักเรียน และคำนึงถึงการจัดประสบการณ์ที่คล้ายกับสภาพจริงในชีวิตประจำวันของนักเรียนให้มากที่สุด เพื่อที่จะให้นักเรียนได้บรรลุตามความมุ่งหมายของหลักสูตร นำเทคนิคและวิธีสอนใหม่ๆ เข้ามาช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2520 : 8) การจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนจะเรียนได้ดีที่สุด เมื่อได้เรียนตามความเหมาะสมกับความสามารถและตอบสนองกับความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ระบุแนวการจัดการศึกษาไว้ว่า

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ให้คิดเป็น ทำเป็น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 17 - 19) ซึ่งวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุดคือ การจัดกลุ่มการสอนโดยมุ่งให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากกลุ่มให้มากที่สุด ในลักษณะการเรียนรู้ด้วยกัน คิดด้วยกัน และทำงานด้วยกัน (อุทัย เพชรช่วย, 2536 : 23 - 24)

รูปแบบการเรียนที่ได้รับการกล่าวถึงในปัจจุบันรูปแบบหนึ่งคือ การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน และมีความรับผิดชอบการทำงานของตนเองเท่าๆ กับการรับผิดชอบการทำงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม มีการฝึกและใช้ทักษะการทำงานกลุ่มร่วมกัน ผลงานของกลุ่มขึ้นอยู่กับผลงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม

สลาวิน (Slavin, 1983 อ้างถึงใน พิสมัย สังข์ทอง, 2539 : 3) ได้ทำการศึกษาแล้วพบว่า การเรียนแบบร่วมมือ ให้ผลที่เกิดขึ้นทางบวก ไม่ว่าจะเป็นต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทศนคตินักเรียนต่อเพื่อนร่วมชั้นที่มีปัญหาคือความสามารถทางการเรียนและการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับจอห์นสันและจอห์นสัน ที่กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือมีประโยชน์อีกหลายด้าน ที่นอกเหนือจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ มีแรงจูงใจในการเรียนรู้สูงขึ้น มีแรงจูงใจภายในตนมากขึ้น แสดงการรับรู้ในทางบวกเกี่ยวกับเจตนาของผู้อื่นมากขึ้น

การจัดการเรียนแบบร่วมมือ เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อยเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือกันจนบรรลุผลตามเป้าหมาย ตลอดจนส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะหรือเป็นทีมตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ที่ต้องการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ การทำงานร่วมกันด้วยความสุขและสร้างสรรค์ (จันทร์ตา ตันติพงษ์ศุภกุล, 2541 : 36)

การเรียนแบบร่วมมือมีหลายเทคนิค เทคนิคที่จะนำมาใช้คือ เทคนิคบูรณาการการอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาและทักษะทางสังคม ลักษณะสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบนี้คือ ใช้ในกิจกรรมการอ่านและเขียน ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่งกับกลุ่ม

อ่อนแล้วจับคู่กัน ครูจะแยกสอนทีละกลุ่ม ขณะที่ครูสอนกลุ่มหนึ่ง กลุ่มที่เหลือจะจับคู่กันทำงานในกิจกรรมต่างๆ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิด มีการระดมพลังสมอง มีการวางแผนร่วมกัน นักเรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน สามารถเรียนร่วมกันได้

การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค บูรณาการการอ่านและการเขียน เป็นรูปแบบการสอนที่มีคุณค่าและนำมาใช้ได้ดีในการสอนอ่าน เนื่องจากผู้เรียนได้รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการให้เหตุผล การอภิปราย สรุปความคิดเห็น และเรียนรู้ทักษะทางสังคม จึงเหมาะที่จะนำมาสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นการอ่านที่ต้องอาศัยการคิดอย่างมีเหตุผลเป็นพื้นฐาน และเนื่องจากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจัดเป็นการอ่านในระดับสูงมีความสำคัญ เป็นประโยชน์ และเป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ของนักเรียน จึงควรปลูกฝังให้นักเรียนให้สามารถอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ซึ่งเป็นระดับขั้นต้นๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับสูงต่อไป

การพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กจะไปพร้อมๆกัน การเขียนจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน การอ่านนำไปสู่การเขียนที่ดีขึ้นและการจัดการเรียนการสอนที่รวมทั้งการอ่านและการเขียนจะนำไปสู่การพัฒนาทั้งสองด้าน สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งเมื่อบูรณาการอ่านและการเขียนเข้าด้วยกัน จะทำให้เด็กมีประสบการณ์หลากหลายและจะนำไปสู่ความคิดระดับสูงขึ้น (हरररर नलवलरर, म.प.प : 96)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือ โดยการใช้เทคนิค บูรณาการการอ่านและการเขียน ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือโดยการใช้เทคนิคบูรณาการการอ่านและการเขียนที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ก่อนและหลังที่ได้รับการสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการใช้เทคนิคบูรณาการการอ่านและการเขียน

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังที่ได้รับการสอนแบบปกติ

2.3 เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการใช้เทคนิคบูรณาการการอ่านและการเขียนกับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

1. ความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการใช้เทคนิคบูรณาการการอ่านและการเขียน หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน
2. ความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบปกติ หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน
3. ความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการใช้เทคนิคบูรณาการการอ่านและการเขียน สูงกว่าการสอนแบบปกติ

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ด้านความรู้

ทำให้ทราบผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการใช้เทคนิคบูรณาการการอ่านและการเขียน ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 เป็นแนวทางแก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนวิชาภาษาไทยในการพัฒนาการอ่านให้มีประสิทธิภาพ

2.2 เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.3 ช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน อันจะเป็นพื้นฐานให้เป็นผู้ที่มีความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ในระดับสูงต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดหัวอิฐ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 74 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดหัวอิฐ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 64 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 32 คน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกกร้อยแก้วจาก หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน โดยพิจารณาถึงความง่าย ให้อยู่ในระดับเดียวกับหนังสือเรียน ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

4. ระยะเวลาในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ใช้เวลาในการทดลอง กลุ่มละ 12 ชั่วโมง ทำการสอนสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมเวลาสอนกลุ่มละ 3 สัปดาห์

5. ตัวแปร

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการสอน แปรค่าได้ 2 ระดับคือ

5.1.1 การสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการใช้เทคนิค บูรณาการการอ่านและการเขียน

5.1.2 การสอนแบบปกติตามแนวการสอนในคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน ทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายกลุ่ม สมาชิกมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทางบวก มีปฏิสัมพันธ์ส่งเสริมซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม มีการฝึกและใช้ทักษะการทำงานกลุ่มร่วมกัน ผลงานของกลุ่มขึ้นอยู่กับผลงานของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่ม

2. การเรียนแบบร่วมมือโดยการใช้เทคนิคบูรณาการการอ่านและการเขียน หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านการเขียน และทักษะทางสังคม สมาชิกในกลุ่มมีจำนวน 4 คน มาจากกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเก่ง 2 คน และกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอ่อน 2 คน นักเรียนจะเรียนตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นเตรียม โดยครูแนะนำวิธีเรียนแบบร่วมมือแล้วจัดกลุ่มนักเรียน โดยแต่ละกลุ่มมีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านที่แตกต่างกัน กลุ่มละ 4 คน จากนั้นครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียน การทำงานกลุ่มให้นักเรียนทราบและฝึกปฏิบัติการทำงานกลุ่ม

2.2 ขั้นสอน ครูเรียกนักเรียนคู่ที่มีระดับความรู้เท่ากันจากทุกกลุ่มมาสอน ส่วนคู่ที่เหลือให้อ่านเรื่องที่กำหนดให้เป็นรายบุคคลหรือเป็นคู่ เมื่อครูสอนคู่หนึ่งเสร็จก็ให้นักเรียนกลับเข้ากลุ่ม แล้วเรียกคู่ต่อไปจากทุกกลุ่มมาสอน เสร็จแล้วครูมอบหมายงานให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม

2.3 ขั้นทำงานกลุ่ม โดยนักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย ซึ่งแต่ละคนมีบทบาทของตน

2.4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ โดยให้นักเรียนตรวจสอบผลงานและประเมินความพร้อมของสมาชิกในกลุ่มก่อนการสอบ แล้วจึงทำการสอบ นักเรียนจะสอบเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มพร้อม

2.5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม โดยครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

3. การสอนแบบปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) นักเรียนจะเรียนตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ขั้นเตรียมการอ่าน
- 3.2 ขั้นการอ่านในใจ
- 3.3 ขั้นกิจกรรมหลังการอ่านในใจ

4. ความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านสามารถใช้สติปัญญาคิดหาเหตุผล โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของตนช่วยไตร่ตรอง พิจารณาข้อความที่อ่าน ว่าน่าเชื่อถือหรือไม่ ลักษณะที่แสดงถึง ความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

4.1 ด้านการวิเคราะห์

- บอกสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
- บอกจุดประสงค์ของผู้เขียนได้
- วิเคราะห์ความสำคัญ ความสัมพันธ์ของประเด็นต่างๆ ในเรื่องที่อ่านได้

4.2 ด้านการประเมินผล

- ตัดสินเรื่องราวที่อ่านในแง่มุมต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล

ความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณคิดจากคะแนนที่นักเรียนทำได้จากการทำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดหัวอิฐที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

6. นักเรียนกลุ่มเก่ง หมายถึง นักเรียนในชั้นเรียนแบบร่วมมือที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอยู่ในระดับ 50 % แรกของนักเรียนทั้งชั้น ซึ่งวัดได้จากการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน

7. นักเรียนกลุ่มอ่อน หมายถึง นักเรียนในชั้นเรียนแบบร่วมมือที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอยู่ในระดับ 50 % หลังของนักเรียนทั้งชั้น ซึ่งวัดได้จากการทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน

8. กลุ่มย่อย หมายถึง สมาชิกในกลุ่มการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งมีจำนวน 4 คน มาจากนักเรียนกลุ่มเก่ง 2 คน และกลุ่มอ่อน 2 คน